

EN ÖNEMLİ NOKTALAR: KUTSAL KİTAP'A DAYALI EŞİTLİK TARTIŞMASINDA GERÇEKTEN ÖNEMLİ OLAN NEDİR?

Andrew Bartlett (Almanca çeviri: Hans-Jörg Ronsdorf www.frauen-vergebt-uns.de)

Akademik tartışma çok geniştir ve oldukça kafa karıştırıcı olabilir; yine de birkaç önemli, temel nokta vardır. Kilit pasajlarda tamamlayıcı yorumlar Kutsal Yazılar'dan sapmakta ya da Kutsal Yazılar'a, orada gerçekte yazmayan bir şey eklemektedir.

GİRİŞ

Tamamlayıcılar ile eşitlikçiler arasındaki tartışma, Kutsal Yazılar'ın ne öğrettiğine dair birbiriyle çelişen görüşlerden oluşan bir *çalılık* ve bir *bataklık*tır. ("Tamamlayıcılar", erkeklerle kadınların Tanrı'nın önünde eşit olduğunu, ancak Tanrı'nın isteğinin, özellikle evlilikte ve kilisede erkeklerin kadınlara önderlik etmesi olduğunu savunurlar. "Eşitlikçiler" ise hem erkeklerin hem de kadınların önderlik görevleri üstlenebileceğini savunurlar.)

Bunlara, Kutsal Kitap'taki sözcüklerin ve bölümlerin anlamı hakkında çelişen görüşler ile Kutsal Kitap'ın söylediklerinin tarihsel ve kültürel arka planı hakkında çelişen görüşler de dahildir.

Tamamlayıcıların temel eseri olan, John Piper ve Wayne Grudem'in editörlüğünü yaptığı *Recovering Biblical Manhood and Womanhood* 684 sayfadır (2021 basılı baskısı). Grudem'in kapsamlı eseri *"Evangelical Feminism and Biblical Truth"* 856 sayfadır. Mike Winger'ın *"Women in Ministry"* konulu güncel video dizisi 43 saat sürmektedir.

Tartışmanın eşitlikçi ya da karşılıklılıkçı tarafında ise Phil Payne'in yalnızca Pavlus'un mektuplarına odaklanan *"Man and Woman, One in Christ"* adlı kitabı 500 sayfayı aşmaktadır. Ron Pierce, Cynthia Westfall ve Christa McKirland'ın editörlüğünü yaptığı *"Discovering Biblical Equality"* kitabının üçüncü baskısı 698 sayfadır.

Bunun yanı sıra tartışmanın her iki tarafında da çok sayıda başka kitap vardır – çoğu 200 ile 400 sayfa arasındadır.

Yeni kitabım *"True Complementarity: The way of Christ for men and women"* (Ekim 2026'da çıkıyor) tüm bu farklı argümanları ele almaktadır ve bu yüzden aşağı yukarı Grudem'in kapsamlı eseri kadar hacimlidir.

Eğer tüm bu malzemeyi inceleyip gözden geçirmek için zamanınız ve çağrınız varsa, bu iyidir. Ama yoksa ne olacak? Hayatında zaten kaldırabileceği kadar yükü olan imanlı ne yapacak? Zaten fazlasıyla meşgul olan ve sürekli yetişmeye çalışan pastör ne yapacak?

Bu makaledeki amacım, tüm tartışmanın içinden *önemli* noktaları ve *en önemli* noktaları ortaya çıkarmaktır.

Önemli noktalar, en açık şekilde karşılıklılıkçı – yani karşılıklı ve eşit konumu esas alan – bir görüşe götüren noktalardır. Ardından önemli noktalar arasından *en önemli iki noktayı* seçeceğim. Bunlar, kanaatimce tek başlarına bile tamamlayıcı görüşün ayağının altındaki zemini çeken iki temel noktadır. Karşılıklılıkçıların tamamlayıcı görüşü neden reddettiğini açıklamak için bir dakikanız olsaydı, söz etmeniz gereken iki nokta bunlar olurdu.

Umudum, bu makaleyle tamamlayıcı görüşteki kardeşlerimizin daha iyi bir yere varmasına yardımcı olmaktır: üstündeki göğün daha yumuşak bir maviyle, altındaki toprağın daha sevimli bir yeşille parladığı bir yere.

Önce karşılıklılıkçı görüşü olumlu bir şekilde sunacağım.

Ardından, tamamlayıcı görüşün Kutsal Yazılar'ın söylediğinden saptığı on temel noktayı açıklayacağım. Bunları kabaca kanonik sırayla ele alacağız – ancak tam olarak değil, çünkü evlilik ile hizmet arasında ayırım yapmak yerinde olur. İçeriğimizin büyük kısmını bu oluşturacak.

Son olarak en önemli iki noktayı ele alacağız. Bunlardan biri, Pavlus'un 1 Timoteos 2:12'deki sözcük seçimiyle ilgilidir. Diğerisi ise, Tanrı'nın erkeklere, tamamlayıcıların erkeklere yapmalarını buyurduğu şeyi yapmaları için hiçbir talimat vermemiş olmasıyla ilgilidir. Makalenin sonunda bunların neden en önemli iki nokta olduğunu göreceksiniz.

KARŞILIKLILIKÇI BİR BAKIŞ AÇISI

Erkeklere ve kadınlara karşılıklılıkçı bir bakış, tamamlayıcı akademisyenlerin de üzerinde uzlaştığı ortak bir zeminden yola çıkar. Bu ortak zemin, kadınlar hakkındaki geleneksel çoğunluk görüşünün reddedilmesidir.

Tarihsel olarak kadınlar erkeklere tabi kılınmıştır. Bu tabi olmanın başlıca gerekçesi olarak kadınların aşağılığı gösterilmiştir – kadınlar doğaları gereği aşağı sayılmıştır, dolayısıyla konumları bakımından da alt sırada olmaları gerektiği düşünülmüştür. Doğal aşağılıkları yüzünden hayatın her alanında erkeklere tabi olmaları gerekiyordu – toplumda ve kamusal yaşamda, ailede ve kilisede.

Kadınların zekâsının ve ahlaki yetilerinin küçümsenmesi, tuhaf bir kenar görüşü değildi. Bu, hâkim görüştü. İskenderiyeli Klemens, Augustinus, Thomas Aquinas, Luther, Calvin ve hatta Wesley gibi Hristiyanlığın büyük isimlerinden alıntı yapabildik.

Örnek olarak, önde gelen Püriten ilahiyatçı Richard Baxter'ın 1665 yılında yazdıklarından bir alıntı verelim. Baxter, erkeklere evlenmeden önce kadınların doğası karşısında ne kadar sabra ihtiyaç duyacaklarını düşünmelerini öğütler:

“Kadın cinsinin doğal zayıflığının sizden talep ettiği sabır hiç de az değildir. Sabırlı ve erkeksi olan birkaçı dışında kadınlar genel olarak canlı hayal gücüne sahip, narin, tutkulu ve sabırsızdır; kolayca öfkeye, kıskançlığa ya da hoşnutsuzluğa kapılırlar; üstelik akılları zayıftır ve bu yüzden kendilerini düzeltmeye muktedir değildirler. Erkek ile çocuk arasında bir yeredirler: Birkaçında erkekten daha çok şey vardır, birçoğunda da çocuktan daha çok şey vardır; ama çoğu yalnızca ara bir durumdadır.”
(Baxter, *A Christian Directory*, Teil 2: *Christian Economics*, bölüm 1.)

Kadınlara yönelik bu bakış aşırı değildir. Daha çok kuraldır.

Hem karşılıklılıkçı hem de tamamlayıcı akademisyenler bu geleneksel görüşü haklı olarak reddederler. Bu görüş Tanrı'nın sözünden değil, insan felsefesinden ve kültüründen türemiştir.

Kilise tarihinde çoğunluk görüşüne karşı çıkan saygın sesler de olmuştur. Örneğin dördüncü yüzyılda Büyük Basileios, kadınların doğaları gereği ahlaki ve zihinsel bakımdan erkeklere denk olduğunu güçlü bir şekilde vurgulamıştır (Basileios, *İnsanlığın Kökeni Üzerine*, 1. Konuşma). Ancak kadınların doğaları gereği erkeklerden aşağı olduğu yönündeki çoğunluk görüşü çok inatla varlığını sürdürdü.

Özellikle 17. ile 20. yüzyıllar arasında süren yüzyıllarca tartışmanın ardından, 1980'lerin sonunda kilisedeki çoğunluk görüşü nihayet değişmişti. Kadının doğasının erkeğiyle – ahlaki ve zihinsel açıdan – gerçek eşitliğinin, Kutsal Yazılar'da ifade edildiği şekliyle tanınmasına yöneldi.

Rab İsa kilisesini arındırmaktan vazgeçmemiştir.

Yaratılış

Kadınlara yönelik düzeltilmiş bakışın temeli, hem erkeklerin hem de kadınların Tanrı'nın suretinde, Tanrı'nın yarattıkları üzerinde ortak yöneticiler olarak yaratıldığı Yaratılış 1:26-28'dir.

Tanrı'nın suretinde tam değerli insan kişileri olarak eşitlik, erkeklerle kadınların *aynı* olduğu anlamına gelmez. Tanrı bizi erkek ve kadın olarak yarattı. Bu yüzden erkekler ve kadınlar farklıdır. Gerçekten birbirlerini tamamlarlar.

İşte tam da erkeklerle kadınlar arasındaki farklılıklar nedeniyle “eşitlikçi” terimi yerine “karşılıklılıkçı” (mutualist) terimini kullanıyorum. Ne yazık ki bazı insanlar “eşitlikçi” terimini, erkeklerle kadınların aynı olduğu yönünde yanlış bir iddia olarak anlıyor.

Burada Kutsal Kitap'ın bakış açısına ihtiyacımız var:

- Tanrı'nın suretinde insan olmak birincildir; erkek ve kadın olmak önemlidir, ama ikincildir.

Tanrı'nın hayvanları da erkek ve dişi olarak yarattığını hatırlayalım. Ancak hayvanlar Tanrı'nın suretinde yaratılmamıştır. Tanrı'nın sureti cinsiyet farkımızda değil, insan oluşumuzdadır.

Yaratılış 1:28'de erkekler ve kadınlar ortak yöneticiler olarak anıldıktan sonra – “egemenlik” konusu bir sonraki kez nerede geçer? Yaratılış 3:16'da, insanların yoldan saptığı ve Tanrı'ya itaatsizlik ettiği yerde. Tanrı kadını, itaatsizliğin sonucunun erkeğin egemenliği olacağı konusunda uyarır (“o sana egemen olacak”).

Hayatın gerçekleri arasında, erkeklerin kadınlardan daha fazla kas gücüne sahip olması ve erkeklerin çocuk doğurmaması da vardır. Dolayısıyla insanlar Tanrı'ya itaatsizlik etmeyi ve kendilerini birinci sıraya koymayı seçtiklerinde, bu genellikle erkeklerin kadınlara egemen olmasıyla sonuçlanır. Yaratılış 3 budur.

Oysa Tanrı'nın Yaratılış 1'deki asıl planı erkek egemenliği (erkeklerin kadınlar üzerinde) değil, ortak egemenlikti (erkeklerle kadınların yaratılış üzerinde).

Genel olarak Eski Antlaşma

Eski Antlaşma, Tanrı'nın Ruhü'nün etkin olduğu yerde kadınların önderlik görevleri üstlenmeye çağrıldığına tanıklık eder.

Burada Miryam'ı (Mısır'dan Çıkış 15; Çölde Sayım 12; 1 Tarihler 6:3; Mika 6:4), Hulda'yı (2 Krallar 22; 2 Tarihler 34) ve özellikle Debora'yı (Hakimler 4-5) düşünebiliriz.

Eski Antlaşma'da, krallar döneminden önce, halkın en üst önderi, peygamber, en yüksek yargıç ve başkomutan işlevlerini kendinde birleştiren, Tanrı tarafından atanmış yalnızca üç önder vardır: Musa, Samuel ve Debora.

Tanrı kadınların önderlik konumlarında bulunmasına karşı değildir. Çünkü kadınlar da erkekler gibi Tanrı'nın suretinde yaratılmıştır.

İsa

Birinci yüzyılın Yahudi kültüründe kadınlar – başka yerlerde olduğu gibi – ahlaki ve zihinsel bakımdan erkeklerden aşağı sayılıyordu. Ama İsa kadınlara ikinci sınıf insanlar gibi davranmadı. Onları erkeklerin yanında tam değerli öğrenciler olarak kabul etti.

Müjdelerde İsa öğrencilerine nasıl yaşamaları gerektiğini öğretir. Öğretisinde erkeklerin yaşam biçimi ile kadınların yaşam biçimi arasında hiçbir ayırım yapmaz.

Peki, onun hepsi erkek olan on iki elçi çağırmasını nasıl açıklamalı?

Bu, zamana bağlı bir uygulamaydı. On iki ata babayı hatırlatan bir simgeydi. İsa'nın zamanında İsrail'de yüzlerce yıldır on iki oymak artık yoktu. Etrafına on iki erkek toplamak gibi simgesel bir hareket, onun artık İsrail halkını kendi etrafında yeniden oluşturduğunu gösteriyordu.

Bu simgenin geçici işlevi, Petrus'un Yahuda'nın yerine geçecek kişi hakkında talimat verdiği Elçilerin İşleri 1'de doğrulanır. Yerine geçecek kişi, İsa'nın bütün kamusal hizmeti boyunca öğrenciler topluluğuna ait olmuş bir erkek olmalıdır (Elçilerin İşleri 1:21-22). Bu tek seferlik bir durumdur.

On İkiler simgeciliğinin Kutsal Kitap'ta eşit ağırlıkta bir karşılığı vardır. Bu, İsa'nın dirilişinde görülür. Bu, onun ölümden dirildiğine ilk tanıklık edecek kişiler olarak bilinçli bir şekilde kadınları seçmesidir. Bunu Matta 28, Luka 24 ve Yuhanna 20'deki diriliş anlatımlarında görürüz. Bu simgesel eylem, Yaratılış 3'teki felaketin şimdi yeniden düzeltiltiğini gösterir. Thomas Aquinas'ın – Adem'e yasak meyveyi yediren Havva'ya atfla – söylediği gibi:

“Ölüm sözlerini ilk duyuran bir kadın olduğu gibi, yaşam sözlerini ilk duyuracak olan da bir kadın olacaktı” (Thomas Aquinas, Yuhanna Müjdesi Yorumu, Yuhanna 20 üzerine 3. ders).

1 Korintliler 7

Şimdi Yeni Antlaşma'da evlilik konusundaki en uzun bölüme geliyoruz: 1 Korintliler 7.

Bu, Kutsal Kitap'ta evlilikteki yetkiden ve evlilikte kararların nasıl alınması gerektiğinden açıkça söz edilen tek yerdir.

1 Korintliler 7'de kocanın, karısında olmayan bir yetkisi var mıdır? Hayır. Onlar tek bedendir. Pavlus 4. ayette erkeğin yetkisi ve kadının yetkisi için tamamen aynı ifadeleri kullanır. Yetkileri karşılıklıdır.

1 Korintliler 7'de karar veren erkek midir? Hayır. Pavlus 5. ayette, birlikte duaya zaman ayırma ve cinsel birleşme konusundaki kararların karşılıklı rızayla alınması gerektiğini söyler. Evlilikte karşılıklılık budur.

Efesliler 5 ve 1 Petrus 3

Pavlus Efesliler 5:21'de bütün imanlıları karşılıklı boyun eğmeye çağırır; herkes diğerlerine boyun eğer.

Bazı yorumcular, kocaların karılarına karşı tutumunda bir istisna yaparlar. Ancak Pavlus bunu yapmaz. Tanrı'nın sözünde böyle bir istisna konmamıştır.

Pavlus 21. ayette bütün imanlıları karşılıklı boyun eğmeye çağırdıktan sonra, neden 22-24. ayetlerde özellikle kadınlara kocalarına boyun eğmeleri gerektiğini hatırlatmaya devam eder? Muhtemelen Efes'teki bazı Hristiyan kadınlar, Mesih'te kocalarıyla yeni kazandıkları eşit konumun kendilerine boyun eğmemek ve kocalarına saygı göstermemek için bir gerekçe verdiğini düşünüyorlardı. Pavlus onlara, Mesih'e duydukları saygıdan ötürü boyun eğmelerini ve kocalarına saygı göstermelerini hatırlatır.

Bu bölümde Pavlus, kocanın karısına karşı nasıl davranması gerektiğini açıklamak için baş metaforunu kullanır. Bu bir egemenlik metaforu değil, “kurtarıcı rolü” diyebileceğimiz bir şeyin metaforudur (bkz. 5:23). Pavlus şöyle düşünür: Bir baş bir bedene bağlı olduğunda ne yapar? Onu besler ve onunla ilgilenir.

Onun baş-ve-beden metaforu, başın bedeni beslediği yönündeki yaygın düşünceye dayanır. Mesih nasıl birleştiği halkını kendini feda eden bir sevgiyle besliyorsa, koca da tek beden olarak birleştiği karısını kendini feda eden bir sevgiyle beslemeye ve onunla ilgilenmeye çağırılmıştır (5:25-33a).

Sanırım Pavlus burada İsa’nın koyduğu ilkeyi uygular:

“Kime çok verilmişse, ondan çok şey istenecek; kime çok şey emanet edilmişse, ondan daha çoğu beklenecek. (Luka 12:48)

Kocalar daha büyük bir beden gücüne ve toplumsal avantajlara sahiptir. Bu yüzden karılarına kendini feda eden bir sevgi göstermek ve onlara hizmet etmek konusunda daha yüksek bir sorumluluk taşırlar. Onların baş olma rolünün anlamı budur.

Petrus’un öğretisi Pavlus’unkiyle uyum içindedir. Petrus 1 Petrus 3’te kocalara, karılarına alçakgönüllülükle ve anlayışla davranmalarını ve onlara yeni ve sonsuz yaşamın ortak mirasçıları olarak saygı göstermelerini buyurur.

Yeni Antlaşma’da kadınların hizmeti

Pentikost günü Kutsal Ruh’un nasıl döküldüğüne ilişkin anlatıma bakıp onu dikkatle okursak, Kutsal Ruh’un etkisini görebiliriz: Kadınlar erkeklerle birlikte, erkeklerden ve kadınlardan oluşan karışık bir topluluğun önünde Tanrı’nın büyük işlerini açıkça duyuruyorlardı (Elçilerin İşleri 1:14; 2:1-18). Petrus olanları Yoel peygamberden alıntı yaparak açıkladı: “Kızlarınız peygamberlik edecek” (Elçilerin İşleri 2:17).

Eski Antlaşma’da olduğu gibi, ama şimdi daha da güçlü bir şekilde, Tanrı’nın kendisi kadınları hem erkeklere hem de kadınlara açıkça hizmet etmeye yöneltir.

Elçilerin İşleri’nde kadınlar Pentikost’tan sonra İsa’nın mesajının yayılmasında etkin bir şekilde yer alırlar (Elçilerin İşleri 8:1-4; 18:18-26; krş. Elçilerin İşleri 11:20’deki “adamlar”).

Mektuplarda hem elçi Petrus hem de elçi Pavlus, hizmetin ruhsal armağanlara dayandığını öğretir. Pavlus 1 Korintliler 12’de Korintlileri – erkekleri ve kadınları – elçilerin, peygamberlerin ve öğretmenlerin daha büyük armağanlarını gayretle istemeye çağırır.

Armağanlar hakkında öğreten çeşitli bölümlerde, Tanrı’nın önderlik ya da öğretme armağanlarını yalnızca erkeklere verdiğine dair hiçbir işaret yoktur (Romalılar 12:3-8; 1 Korintliler 12:1-30; Efesliler 4:11-13; 1 Petrus 4:10-11). Böyle bir sınırlama Galatyalılar 3:28 göz önünde bulundurulduğunda oldukça şaşırtıcı olurdu:

“Artık ne Yahudi ne Grek, ne köle ne özgür, ne erkek ne kadın vardır; çünkü hepiniz Mesih İsa’da birsiniz.” (Galatyalılar 3:28)

Yeni Antlaşma’nın armağanlı kadınları arasında Filipus’un kızları gibi kadın peygamberler (Elçilerin İşleri 21:9), kadın diyakoz Fibi (Romalılar 16:1-2), öğretmenler Meryem ve Priskilla ile öncü kadın elçi Yunya bulunur (Elçilerin İşleri 18; Romalılar 16:3-4, 6-7; Krisostomos, Romalılar Mektubu üzerine 31. vaaz).

1 Korintliler 11'de kadınların ve erkeklerin yerel kiliselerde birlikte peygamberlik ederek ve duada önderlik ederek etkin bir önderlik rolü üstlendiklerini görürüz. Aynı şekilde Pavlus 1 Korintliler 14:26'da, öğretim de dahil olmak üzere “her birinin” şu ya da bu şekilde etkin bir katkıda bulunduğunu söyler.

Hizmette karşılıklılık budur.

Vahiy

Erkeklerin ve kadınların birlikte önderlik ettiği ya da egemenlik sürdüğü karşılıklılık bakış, Vahiy 5'teki büyük görüme işaret eder.

Yuhanna'nın görüşü, İsa'nın büyük kurtuluş işinin sonucunu anlatır; kanıyla her oymaktan, her dilden, her halktan ve her ulustan insanları satın alan Kuzu'nun işinin sonucunu:

*“Onları Tanrımız'ın hizmetinde bir krallık ve kâhinler yaptın. Yeryüzünde egemenlik sürecekler!”
(Vahiy 5:10)*

Böylece Tanrı'nın, Yaratılış 1'de daha önce gördüğümüz insanlık için amacı – ortak yöneticiler olarak erkekler ve kadınlar – sonunda gerçekleşir. Bu, yalnızca erkeklerin değil, bütün imanlıların Tanrı'nın kâhinleri olarak O'nun yeryüzü üzerindeki egemenliğini sürdürdüğü bir görümdür.

Olumlu mesaj budur: evlilikte karşılıklılık, hizmette karşılıklılık, Tanrı'nın temsilcileri olarak birlikte erkekler ve kadınlar.

TAMAMLAYICI GÖRÜŞLERİN ON MADDELİK BİR DEĞERLENDİRMESİ

Açıkça söyleyeyim: Tamamlayıcı görüşteki kardeşlerimizin inandıkları şeydeki samimiyetlerini sorgulamıyorum. Ancak sorguladığım şey, bu görüşlerin Kutsal Yazılar'ın gerçekte söylediğini doğru bir şekilde yansıtmayı yansıtmadığıdır.

Tamamlayıcı öğretmenler, kadınların da erkekler gibi Tanrı'nın suretinde yaratılmış insanlar olduğu konusunda karşılıklılıklarla hemfikirdir. Yine de erkeklerin kadınlar üzerinde iyi niyetle egemenlik sürmesi, onlara önderlik etmesi, onlar üzerinde yetki kullanması ya da onlar adına karar vermesi gerektiğini söylerler.

Erkeklerin önderlik rolü için asıl geleneksel gerekçeye dayanmazlar. Artık kadınların doğaları gereği aşağı olduğu söz konusu değildir. Bunun yerine, Tanrı'nın erkeklere ve kadınlara – evlilikte, kilisede ve belki daha geniş anlamda toplumda da – farklı “roller” verdiğini söylerler.

Tamamlayıcı görüşü Kutsal Yazılar'ın söyledikleriyle karşılaştırdığımız on noktayı tek tek ele alacağız.

Ancak bunu yapmadan önce, “rol” sözcüğünün Kutsal Kitap'ta geçmediğine dikkat etmeliyiz.

Kilisenin kadınlar hakkındaki geleneksel çoğunluk görüşünün yanlış olduğu kabul edildiğinde, tamamlayıcılar kadınları erkeklerin önderliğine tabi kılmak için “roller” şeklindeki sosyolojik dili kullanarak yeni bir gerekçe geliştirdiler.

Erkeklerin ve kadınların “rolleri” düşüncesi 20. yüzyılın bir icadıydı. Birinci yüzyıldan 19. yüzyıla kadar Kutsal Kitap yorumlarında buna hiçbir gönderme bulunmaz. Oysa Recovering Biblical Manhood and Womanhood kitabının 1991 baskısında “rol” terimi 700'den fazla kez kullanılmaktadır.

Tanrı kadınlara erkeklerle aynı ahlaki ve zihinsel nitelikleri verdiğine ve onlara önderlik armağanları bağışladığına göre, iddia edilen “rol” dağılımı için makul bir gerekçe yok gibi görünüyor – ama

öğrettikleri tam da bu dağılımdır.

1) Yaratılış 2 ve 3

Tamamlayıcı akademisyenlere göre Yaratılış'ın 2. ve 3. bölümleri, Tanrı'nın erkekleri kadınlara ya da karılarına karşı iyi niyetli bir önderlik rolü üstlenmek üzere belirlediğini gösterir. Bu bölümlerde erkek önderliğine dair "ipuçları" bulduklarını iddia ederler.

İlgili literatürü incelerken, çeşitli akademisyenlerin bu iki bölümde erkek önderliğinin ipuçları olarak öne sürdüğü 13 nokta buldum.

Bir örnek vereyim: Kadın, Tanrı tarafından erkeğin "yardımcısı" olarak yaratıldı. Bunun, erkeğin önderlik rolünü ima eden bir ipucu olduğu söylenir.

Yaratılış kitabı ilk olarak İngilizce yazılmış olsaydı, belki orada böyle bir ima görebilirdik. "Yardımcı" sözcüğünü çoğunlukla alt konumdaki bir asistan anlamında kullanırız.

Ancak Yaratılış kitabı İbranice yazılmıştır. "Yardımcı" için kullanılan sözcük *ezer*'dir. İbranicede sık sık Tanrı'nın İsrail'in *ezer*'i olduğu söylenir. Ama bu, Tanrı'nın İsrail'i Tanrı'nın önderi olarak belirlediğine dair bir işaret değildir! *Ezer* sözcüğünün sözde bu anlamı İbranice dilinde yoktur.

Şimdi iddia edilen 13 ipucunun hepsini tek tek ele alıp neden sorunlu olduklarını gösterebilirdik. Ancak belirleyici nokta başka ve çok daha basittir.

Belirleyici nokta şudur: İddia edilen imalar yeterli değildir.

Biri erkeklerin kadınlara önderlik etmek gibi Tanrı tarafından verilmiş bir görevi olduğunu iddia ediyorsa, şunu sormaya hakkımız vardır: Bu erkeklere nerede buyruluyor? Erkeklere bunun Tanrı tarafından verilmiş görevleri olduğu nerede söyleniyor?

Ne Yaratılış 2'de ne de Yaratılış 3'te erkeklere böyle bir buyruk ya da erkeklerin görevine dair bir ifade vardır. Bu, Kutsal Yazılar'a yapılmış bir eklemedir.

2) Genel olarak Eski Antlaşma

Tamamlayıcı akademisyenlere göre Eski Antlaşma, Tanrı'nın önderlik rolünü erkeklere ayırdığını gösterir. Bu konuda erkek krallara ve erkek kâhinlere işaret ederler.

Krallara ve kâhinlere dayanan argümanlarının neden geçerli olmadığını tartışmak yararlı olurdu.

Ancak Eski Antlaşma konusunda belirleyici nokta çok basittir: Önderlik rolü gerçekte erkeklere ayrılmış değildir. Debora'nın Musa ve Samuel'e benzerliğini daha önce belirtmiştik. Tanrı'nın Debora'yı halkının önderi olarak seçmesi, Tanrı'nın önderlik rolünü erkeklere ayırdığı düşüncesiyle çelişir. Bu kural Eski Antlaşma'ya sonradan eklenmiştir; orada yer almaz.

Ve eğer biri şu argümanı öne sürerse ... Hayır – metinde, ülkenin 40 yıl boyunca huzur içinde yaşadığı başarılı bir kadın önderi onlara vermenin bir şekilde Tanrı'nın İsrail'e verdiği bir ceza olduğuna dair hiçbir işaret yoktur. Ne Tanrı ne de halk, önder olarak Debora'ya karşı herhangi bir çekince dile getirir.

3) İsa

İsa'nın kadınlara nasıl davrandığı ve İsa'nın neden on iki erkek elçi seçtiğine dair farklı kuramlar üzerine uzun uzun tartışabilirdik. Ancak Müjdeler'deki belirleyici nokta, İsa'nın öğretisi hakkındaki iki gerçekten

oluşur.

Gerçek 1: İsa öğrencilerine, gelecek kuşaklar için de önemli olacak birçok zamansız buyruğu bilinçli olarak verdi.

Büyük Görev, gelecekteki öğrencilerden yeni öğrenciler kazanmalarını ve “size buyurduğum her şeye uymayı onlara öğretmelerini” ister (Matta 28:20). Dolayısıyla sadık öğrenciler olmak için İsa’nın neyi buyurduğuna dikkatle bakmalıyız.

Gerçek 2: İsa’nın verdiği zamansız buyruklar arasında önderlik, evlilik ve öğrencilik hakkındaki buyruklar da vardı. Ama o, ister kilisede ister evlilikte ister başka bir yerde olsun, önderliğin yalnızca erkeklere ayrıldığına dair bilinçli olarak hiçbir buyruk vermedi.

Tamamlayıcılar, en azından evlilikte ve kilisede erkeklerin önderlik etmesinin önemli olduğuna inanırlar. Ama görünen o ki, Önderimiz ve Rabbimiz İsa bu kanaati paylaşmıyordu. Önemli olsaydı, bunu öğretirdi. Öğretmedi.

4) 1 Korintliler 7

Bütün bölümün, Pavlus’un erkeklerle kadınlar arasındaki ilişkilerde tam eşitliğe dair görüşünü nasıl açıkça ortaya koyduğunu tartışmak aydınlatıcı olurdu. Ancak asıl noktayı ortaya çıkarmak için yalnızca 5. ayete odaklanıyoruz. Pavlus orada Hristiyan çiftlere cinsel birleşme ve birlikte duaya ayrılan zaman hakkında kararları nasıl almaları gerektiğini söyler – karşılıklı rızayla.

Tamamlayıcılar bu talimatın, kocanın önderlik rolünden ve karar verme sorumluluğundan özel bir istisna olduğunu iddia etmek zorundadır.

Ama özel bir istisna düşüncesi anlamsızdır. Burada söz konusu olan önemli – hatta merkezi – konulardır. Cinsel birleşme, evliliği diğer bütün ilişkilerden ayıran bedensel yakınlıktır. Birlikte dua etmek, bir evliliğin ruhsal kalbidir. Bu merkezi bedensel ve ruhsal konulardaki kararların karşılıklı rızayla alınması gerekiyorsa, evlilik ilişkisinin daha az önemli başka yönlerinde kocanın bir şekilde önderliği üstlenmesi ve kararları vermesi gerektiğini savunmak nasıl anlamlı olabilir?

Buna makul bir cevap verilemez.

1988 yılında tamamlayıcı görüş, pek çok tanınmış pastör ve ilahiyatçının imzaladığı Danvers Bildirisi’nde özenle yazıya geçirildi. Ama Danvers Bildirisi bu noktada düpedüz başarısız olur. Bu önemli Kutsal Kitap bölümünün varlığını bile kabul etmez.

5) Efesliler 5 ve 1 Petrus 3

Efesliler 5 ve 1 Petrus 3’te haklı olarak tartışabileceğimiz pek çok ilginç konu vardır. Pavlus’un Efesliler 5:23’teki “baş” metaforuyla neyi kastettiğine dair karşıt görüşleri tartışabilirdik. Petrus’un, İbrahim’e “efendim” diyen Sara’ya yaptığı göndermeye ilişkin farklı açıklamaları tartışabilirdik – Sara bunu inanmaz bir gülüşle kendi kendine mırıldanmıştı (1 Petrus 3:6; Yaratılış 18:12). Ama belirleyici nokta, Pavlus’un “baş” ile neyi kastettiğini incelememizi ya da Petrus’un akıl yürütmesinin ayrıntılarını yorumlamamızı gerektirmez. Çünkü belirleyici nokta Pavlus’un ve Petrus’un ne söylediği değildir; *ne söylemedikleridir*.

Efesliler 5’i ve 1 Petrus 3’ü, kocalara karılarına egemen olmaları, onlara önderlik etmeleri, onlar üzerinde yetki kullanmaları ya da onlar adına karar vermeleri gerektiğini söyleyen bir talimat bulmak için baştan sona inceleyebiliriz. Ama bulamayız, çünkü böyle talimatlar yoktur.

Pavlus kocalara karılarını sevmelerini buyurur. Bunu üç kez söyler. Petrus kocalara karılarına anlayışla davranmalarını ve onlara saygı göstermelerini buyurur. Ama elçilerden hiçbiri erkeklere tamamlayıcıların ileri sürdüğü talimatları vermez.

Danvers Bildirisi, erkeklerin karılarına önderlik etme yönündeki sözde görevini çok önemli olarak sunar. Erkeklerin önderlik görevlerini ihmal etmelerinin ya da inkâr etmelerinin ailelerde yıkıcı sonuçlara yol açacağını iddia eder (Danvers Bildirisi, 10. ilke). Oysa Tanrı'dan bir buyruk uydurup erkeklerin buna uymasının çok önemli olduğunu iddia etmek meşru değildir.

Tamamlayıcılar, Tanrı'nın kocaların karılarına egemen olmalarını, onlara önderlik etmelerini ve onlar üzerinde yetki kullanmalarını ya da onlar adına karar vermelerini istediğini söylediklerinde, Tanrı'nın sözüne insanların bir geleneğini eklemiş olurlar.

6) Yeni Antlaşma'da kadınların hizmeti

Yeni Antlaşma'da kadınların hizmeti söz konusu olduğunda, tamamlayıcı yorumcuların genel yaklaşımı, kadınların yaptıklarını küçümsemek ya da önemsizleştirmektir.

Yorumlarının zayıflıkları hakkında söyleyebileceğimiz çok şey var. Ancak en açık ve en önemli nokta, Elçilerin İşleri 18'de Apollos'a öğreten Priskilla örneğiyle yaşadıkları güçlülük.

Söyle derler: Aman, bu sadece rastgele birkaç imanlı arasında geçen özel bir teolojik sohbetti. Ancak bağlama dikkat edersek, bu açıklama yeterli değildir.

Öyküyü okumuş olan ne olduğunu bilir.

Üç kişilik bir kilise kurma ekibi Efes'e varır – Pavlus, Priskilla ve Akvila. Pavlus müjdeyi havrada duyurabilir ve orada Yahudilerden olumlu tepkiler alır. Kalmasını ve öğretmeye devam etmesini isterler, ama o yoluna devam etmeye karar verir.

Peki, yoluna devam ederken yeni imanlılar topluluğuyla ilgilenmesi için orada kimi bırakır? Bunlar Priskilla ile Akvila olmalıdır. Onlar ekibin geride kalan iki üyesidir.

Apollos geldiğinde Priskilla ile Akvila onun konuşmasını dinlerler ve kaygılanırlar. Bilgili ve güçlü bir konuşmacı olmasına rağmen Apollos'un Tanrı'nın yolunu daha doğru anlaması gerekir. Bu yüzden Priskilla ile Akvila onu bir kenara çekip ona öğretirler.

İlk yüzyılların yorumcuları, Priskilla'nın adının kocasınınkinden önce anılmasının nedeninin onun önde gelen öğretmen olması olduğunu çok iyi anlamışlardı (örneğin Krisostomos, Romalılar Mektubu üzerine 30. vaaz; Krisostomos, Priskilla ve Akvila üzerine birinci vaaz).

Peki, etkili Apollos neden Priskilla ile Akvila'yı dinlesin ya da onları hiç dikkate alsın – üstelik baş öğretmen bir kadinken? Çünkü onlar, Pavlus'un yeni imanlılara öğretmek ve onlarla ilgilenmek için orada bıraktığı çalışma arkadaşlarıdır.

Apollos'u düzelttiklerinde bu, rastgele imanlılar arasında geçen özel bir sohbetten ibaret değildir. Yeni imanlıların ruhsal bakımından sorumlu olan ekibin geride kalan üyeleri olarak, onu düzeltmek için yetkilerini kullanırlar.

Luka bu öyküyü, Pavlus'un hizmetini yetiştirdiği kadın ve erkek çalışma arkadaşları aracılığıyla nasıl genişlettiğini göstermek için anlatır. Öykü, Pavlus'un 2 Timoteos 2:2'de Timoteos'a anlattığı yöntemi örnekler:

“Birçok tanığın önünde benden işittiklerini, başkalarına da öğretmeye yeterli olacak güvenilir kişilere emanet et.” (2 Timoteos 2:2)

Güvenilir kişiler ya da insanlar erkekler değil, kadınlar ve erkeklerdir. Bu ayette cinsiyete ilişkin hiçbir belirleme yoktur.

7) 1 Korintliler 11

1 Korintliler 11:2-16, saç biçimleri ya da baş örtüleri hakkındaki zor Kutsal Yazı bölümüdür.

Pavlus hem erkekler hem de kadınlara, peygamberlik ederek ya da yüksek sesle dua ederek kiliseye önderlik ettikleri durumlar için bazı düzeltici talimatlar verir. Korintliler Korint’te ve kiliselerinde neler olup bittiğini biliyorlardı; bu yüzden onun talimatlarını anlamak onlar için zor olmamış olmalı. Bizim için ise daha zordur. Arka plan hakkında çok tartışılır.

Tamamlayıcılar bu bölümü kendi önderlik rolü teolojileri için kullanırlar. Pavlus’un 3. ayetteki “baş” metaforunu tartışmalı bir şekilde yorumlar, 10. ayete sözcükler ekler ve böylece anlamı çarpıtarak orada gerçekte yazanın tam tersini söyletirler.

Yeni kitabımda bu bölüm için, Phil Payne’in büyük desteğiyle ortaya çıkan ve her şeyin anlamlı bir şekilde yerine oturduğu bir yorum öneriyorum; ayrıca bu bölümün tamamlayıcı yorumlarının Pavlus’un gerçek sözleriyle çeliştiği sekiz noktayı sıralıyorum.

Ama burada bunun ayrıntısına girmemize gerek yok, çünkü dediğim gibi belirleyici nokta çok basittir. Bölüm nasıl yorumlanırsa yorumlansın, açık ve tartışılmaz gerçek şudur: Pavlus 1 Korintliler 11’de kadınların hizmetinin kapsamına hiçbir sınır koymaz.

Kadınların hem erkeklerin hem de kadınların önünde peygamberlik ettiğini onaylar. Kadınların erkeklerin ve kadınların huzurunda yüksek sesle dua ettiğini onaylar. Kadınlara ne vaaz etmeyi, ne erkeklerle öğretmeyi, ne pastörlük hizmetini yürütmeyi ya da bir kiliseye önderlik etmeyi, ne de hizmetteki başka herhangi bir etkinliği yasaklar.

Kadınların hizmetine getirilen tamamlayıcı sınırlamalar bu bölümde yoktur.

8) 1 Korintliler 14:34-35

Bu ayetler üç kez, üç farklı şekilde, kadınların kilisede tamamen susması gerektiğini söyler.

Elberfelder CSV çevirisi (Almanca Kutsal Kitap çevirisi) 34-35. ayetleri şöyle verir:

[1] Kadınlar toplantılarda sussunlar.

[2] çünkü konuşmalarına izin verilmez; tersine, yasanın da söylediği gibi boyun eğsinler.

[3] Ama bir şey öğrenmek isterlerse, evde kendi kocalarına sorsunlar; çünkü bir kadının toplantıda konuşması utanç vericidir.

Bu sözlerle ilgili en dikkat çekici şey, Pavlus’un kendi görüşünü yansıtmamalarıdır.

Pavlus 11, 12, 13 ve 14. bölümlerde, toplanmış kilisede erkeklerin ve kadınların söz katkılarının ruhsal armağanlarına göre nasıl düzenlenmesi gerektiğini öğretmişti; öyle ki katkıları saygın, sevgi dolu ve uygun bir düzen içinde olsun. Ama kadınların konuşmasına izin verilmiyorsa, armağanlarına göre söz katkısında bulunmaları mümkün değildir!

Tamamlayıcı yorumcuların çoğu, Pavlus'un bu ayetlerin gerçekte söylediği şeyi – kadınların kilisede susması ve konuşmaması gerektiğini – kastetmiş olamayacağını rahatlıkla kabul eder.

Önde gelen tamamlayıcı görüşe göre Pavlus burada kadınların yalnızca belirli bir tür konuşmasını yasaklamak ister – yani peygamberlik sözlerini yargılamayı ya da değerlendirmeyi; onlara göre bu “erkek önderlik rolüyle” çelişirdi. Ama bu görüş tutarlı değildir. Vurgulu ve kayıtsız şartsız olan açık sözlerle çelişir.

Peygamberlik sözlerini değerlendirmenin yasaklandığı tezi doğru olsaydı:

- o zaman Pavlus, sözde yalnızca kadınların peygamberlik sözlerini değerlendirmesini yasaklamayı amaçlamasına rağmen, kadınların her türlü konuşmasını açık ve net bir şekilde tamamen yasaklayarak dinleyicilerini yanıltmış olurdu.
- o zaman tam yasağı özellikle vurgulamak için üç kez tekrarlayarak dinleyicilerini daha da yanıltmış olurdu.
- o zaman konuşma yasağının, sözde yalnızca peygamberlik sözleri değerlendirilirken geçerli olmasını istemesine rağmen, kadınlar kilisede bulunduğu geçerli olduğunu açıkça söyleyerek onları yanıltmış olurdu.
- o zaman yasağın uygulanmasına ilişkin tek somut örnek olarak, mantıksız bir şekilde, öğrenme isteğinden kaynaklanan soru sormayı göstermiş olurdu; bu ise onun sözde yasaklamak istediğinden farklı bir etkinliktir.
- o zaman peygamberlik sözlerini kimin değerlendirmesi gerektiği konusunda daha az önce 29. ayette söylediğiyle çelişmiş olurdu. 29. ayette “ötekilerin” söylenenleri tartması gerektiğini söyler – yani öteki peygamberler peygamberlik sözünü tartmalıdır. “Ötekiler” arasında hem erkekler hem de kadınlar vardır.
- Aslında 11-14. bölümlerdeki öğretisinin bütün ana fikriyle çelişmiş olurdu: kilisedeki her üyenin ruhsal armağanlarına göre katkıda bulunması gerektiği – bu da konuşma armağanına sahip kadınların bunu kullanması ve susmaması gerektiği anlamına gelir.

Kadınların peygamberlik sözlerini değerlendiremeyeceği kuralı metinde yoktur.

İşte belirleyici nokta: Bu iki ayetin çok açık bir şekilde ne söylediğine baktığımızda, bu iki ayetin Pavlus'un kendi görüşünü yansıtmadığından emin olabiliriz.

Burada neler olup bittiğini anlamak için yalnızca iki gerçekçi olasılık vardır.

Birinci gerçekçi olasılık, onun belirli bir karşıt grubu, ardından söyleyeceği şeylerle (36-40. ayetlerde) onlara karşı çıkmak için alıntılmasıdır.

İkinci gerçekçi olasılık, bu iki ayetin sonradan yapılmış bir ekleme olmasıdır; erken bir kopyadaki bir kenar notu, mektup yeniden kopyalanırken ana metne alınmıştır. Yeni Antlaşma elyazmalarında bunun başka örnekleri de vardır.

Elyazmalarının açıklanması gereken özel nitelikleri nedeniyle ikinci kuramın – sonradan ekleme kuramının – büyük olasılıkla doğru olduğunu düşünüyorum.

Danvers Bildirisi akıllıca bu iki ayete dayanmaz. Bu akıllıca bir çekingenliktir, çünkü hiç kimse onları Pavlus'un kendi görüşünü yansıtacak şekilde yorumlamanın tatmin edici bir yolunu bulamamıştır.

Bunun nedeni, bu ayetlerin Pavlus'un kendi görüşünü yansıtmamasıdır.

9) 1 Timoteos 2

Pavlus 1 Timoteos mektubunda Efes'teki Timoteos'a yazar ve ona sahte öğretiyle ve bunun sonuçlarıyla nasıl başa çıkacağı konusunda talimatlar verir.

Tamamlayıcılar arasında en sevilen İngilizce Kutsal Kitap çevirisi ESV'dir. ESV'de 1 Timoteos 2:12 şöyledir:

“Bir kadının öğretmesine ya da bir erkek üzerinde yetki kullanmasına izin vermiyorum.”

Almanca Elberfelder CSV çevirisi bunu şöyle verir:

“Ama bir kadının öğretmesine ya da erkeğe egemen olmasına izin vermiyorum; sessiz kalmasına izin veriyorum.”

Bu ayet tamamlayıcı düşüncede çok büyük bir öneme sahiptir, çünkü kadınların hizmetine getirilen genel sınırlamaları haklı çıkarır.

Sonraki iki ayet – 13. ve 14. ayetler – Adem'den ve Havva'dan söz eder. 12. ayetin tamamlayıcı yorumları Pavlus'u, genel bir davranış kuralı koyuyormuş gibi anlar – Yaratılış'ta, Adem ile Havva'nın öyküsünde açıklanan Tanrı isteğine dayanan bir kural. Pavlus'un, erkeğin kadın üzerindeki yetkisine dair bir yaratılış ilkesine atıfta bulunduğuna inanırlar.

Pavlus'un burada gerçekten bir yaratılış ilkesine mi atıfta bulunduğu, yoksa daha çok Timoteos'u, aldatılmış bir kadının bir erkeğe öğretmesinden doğan tehlikenin bir örneği olarak bu öyküyü kullanmaya teşvik etmek için Adem ile Havva'nın öyküsüne mi işaret ettiği konusunda önemli bir tartışma vardır.

“Yetki kullanmak” ifadesinin doğru bir çeviri olup olmadığı konusunda da önemli bir tartışma vardır. Bana göre daha iyi bir çeviri “ezmek”, “hükmetmek” ya da “tahakküm etmek” olurdu.

11. ve 12. ayetlerdeki tekil “kadın” sözcüğü hakkında da önemli bir tartışma vardır. Pavlus'un adını anmak istemediği Efes'teki belirli bir kişi mi söz konusudur, yoksa bir tür genel ifade mi kullanmaktadır? Genel bir ifade kullanıyorsa, bu grubu oluşturan kadınlar kimlerdir? Bütün kadınlar mı, yoksa az önce 9. ve 10. ayetlerde sözünü ettiği belirli zengin kadınlar mı?

12. ayetteki “erkek” sözcüğünün neden tekil olduğu konusunda da önemli bir tartışma vardır. Tamamlayıcılar, Priskilla'nın yaptığı gibi bir kadının bir erkeğe öğretmesinin sorun olmadığını, ancak kadınların erkek gruplarına öğretmemesi gerektiğini söylerler – oysa Pavlus bunu böyle söylemez.

Ancak bizim amacımız açısından asıl dikkatimiz 12. ayetteki kısa ifadeye yöneliktir: “Ama izin vermiyorum”.

Grekçede bu yalnızca iki sözcüktür: ouk epitrepō; bağlama göre bu ya “İzin vermiyorum” ya da “Şu anda izin vermiyorum” şeklinde çevrilebilir.

Bence “şu anda izin vermiyorum” bağlama daha iyi uyar, ama “Ama izin vermiyorum” çevirisinde kalalım.

Bu küçük ifade, “İzin vermiyorum” ya da ouk epitrepō, tamamlayıcı yorum için aşılmaz bir engel oluşturur. Çünkü Pavlus'un ifadesi, onun Tanrı'nın açıklanmış isteğine dayanan genel bir kural

koymadığına dair açık bir işarettir.

Bunu açıklamama izin verin.

Erkeğin “baş olması” ile ilgili tamamlayıcı teolojiye göre Pavlus, bir kadının bir erkek üzerinde yetki kullanmasının yanlış olduğunu söyler (12. ayet), çünkü Tanrı Adem’i Havva’dan önce yaratmıştır (13. ayet); ve yaratılıştaki bu sıradan, Tanrı’nın planına göre kadınların erkekler üzerinde yetkisi olmasının yanlış olduğu sonucu çıkarılır. Buradan, Tanrı’nın erkeğin kadın üzerindeki yetkisine dair yaratılış planını çiğnemenin, Tanrı’nın erkekler ve kadınlar için açıklanmış isteğine itaatsizlikle eşdeğer olduğu sonucu çıkar.

Tanrı’nın açıklanmış isteğine itaat etmemek günahtır. Bunu bile bile yapmak Tanrı’ya karşı isyandır. Buna uygun olarak Danvers Bildirisi’nde, kadınların “rollerinin sınırlamalarına karşı direnmesinin” günah olduğu söylenir (Danvers Bildirisi, 4. ilke).

Ama eğer Pavlus, Tanrı’nın açıklanmış isteğine karşı günahlı bir itaatsizlikle eşdeğer olan bir şeyden söz ediyorsa, Pavlus’un sözcük seçimini nasıl açıklayacağız? Pavlus günah işlemeye, Tanrı’ya itaatsizliğe ya da isyana izin veremez veya bu izni esirgeyemez. Tamamlayıcıların Pavlus’un ortaya koyduğunu iddia ettiği kuralın içeriği, Pavlus’un “İzin vermiyorum” ya da *ouk epitrepō* şeklindeki sözcük seçimiyle çelişir.

Diyelim ki siz, insan yaşamının kutsallığını ve cinayetin günahlı olduğunu öğreten ve öğretinizi Yaratılış kitabıyla – insanların Yaratılış 1:26-27’de, aynı şekilde Yaratılış 5:3’te ve yine Yaratılış 9:6’da söylendiği gibi Tanrı’nın suretinde yaratıldığı gerçeğiyle – destekleyen tanınmış bir Hristiyan öndersiniz. Ciddi olarak şunu söylediğinizi ya da yazdığınızı hayal edebilir misiniz: “Cinayet işlemeye izin vermiyorum, çünkü Tanrı insanı kendi suretinde yarattı”?

Papa’nın bile böyle konuşacağını hayal etmek zordur. Çünkü cinayetin doğru mu yanlış mı olduğuna karar vermek size (ya da Papa’ya) düşmez ve ona izin vermek ya da vermemek sizin (ya da Papa’nın) yetkinizde değildir. Cinayet, Tanrı’nın insanlar için açıklanmış isteğine aykırıdır. Tanrı’nın açıklanmış isteğine itaat etmemek günahtır.

Herhangi bir nedenle yasağı ifade etmek için “izin vermek” sözcüğünü kullanmaya kararlı olsaydınız, kişisellikten arındırarak bunun genel bir kural olduğunu anlatırdınız; örneğin “Tanrı’nın sözü cinayete izin vermez” ya da “Cinayet işlemeye izin yoktur” gibi.

Cinayet örneği, Yaratılış’la bağlantısı nedeniyle iyi bir örnektir. Cinayet elbette uç bir durumdur. Ama Tanrı’nın açıklanmış isteğine karşı işlenen bir günah ister büyük ister küçük olsun – ana nokta aynı kalır.

Pavlus’un mektubunu bir elçi olarak yazdığını ve kişisel olarak kurduğu bir kilise üzerinde ruhsal yetkisini kullandığını kabul ediyorum. Ama Pavlus, Tanrı’nın erkekler ve kadınlar için açıklanmış isteğini yansıtan ve çiğnenmesi günahlı ve isyankâr olan, yaratılışa dayalı bir yasağı ifade etmek istese bile, kişisel olarak izin vermemesi şeklindeki ifadesi son derece tuhaftır. Hatta o kadar uygunsuzdur ki, bu tuhaflığı yeterince anlatacak sözcükler bulmak zordur.

Bir pastör olarak sürünüze “Zina etmenize izin vermiyorum” ya da “Çalmanıza izin vermiyorum” demezdiniz.

Kutsal Kitap büyük bir kitaplıktır ve birçok genel davranış kuralı içerir; ama – şaşırtıcı olmayan bir şekilde – Yaratılış’tan Vahiy’e kadar Kutsal Kitap’ın hiçbir yerinde, birinin kötü davranışa yönelik genel bir yasağı “izin vermiyorum” ya da “şu anda izin vermiyorum” ifadesiyle dile getirdiği bir yer yoktur. Bu kesinlikle eşi benzeri görülmemiş bir şeydir.

Tamamlayıcı akademisyenler bu temel itiraza cevap olarak ne diyorlar? Tanrı'nın erkek ve kadın için yaratılış planına dayandığı iddia edilen genel bir yasak için böyle eşi görülmemiş ve uygunsuz bir sözcük seçimini nasıl açıklıyorlar?

Tamamlayıcı akademisyenlerin yazılarını ve Mike Winger'ın videolarını gözden geçirdim ve buna hiçbir cevap bulamadım. (Bkz. son not.)¹

Tamamlayıcı yorum Pavlus'un sözlerine uymuyor.

Pavlus'un sözcük seçiminin akla yatkın açıklaması, onun genel bir davranış kuralı ya da genel bir yasak ifade etmemesidir; bunun yerine sahte öğretilerin etkilerini sınırlamak için aldatılmış belirli bir kadın grubuna bir kısıtlama getirmektedir.

Tim Mascara'nın ifade ettiği gibi: 1 Timoteos 2 bir ana plan değil, bir yara bandıdır. <https://timmascara.substack.com/p/reading-1-timothy-together-part-1>.

10) 1 Timoteos 3 VE Titus 1

Pavlus 1 Timoteos 3:1-7'de ve Titus 1:5-9'da ihtiyarlar için uygunluk ölçütlerinin listelerini verir.

Bazı saygın tamamlayıcı akademisyenler, bu listelerin kadınları açıkça dışarıda bırakmadığını kabul ederler. Ancak başkaları, listelerin kadınları kesinlikle dışarıda bıraktığını savunurlar; çünkü Pavlus bu listelerde, harfiyen “yalnızca bir kadına ait olan bir erkek” şeklinde çevrilebilecek bir ifade kullanır. Bu ifade 1 Timoteos 3:2'de ve Titus 1:6'da geçer. Farklı şekillerde çevrilir: “yalnızca bir kadının kocası”, “karısına sadık”, “yalnızca bir kez evlenmiş”, “eşine sadık” ya da “evlilikte sadık”.

1 Timoteos 3'teki liste devamında adayın ev halkına, her iki liste de adayın çocuklarına değinir.

Pavlus'un 1 Timoteos 3:2'de ve Titus 1:6'da hem erkekler hem de kadınlar için geçerli olan nitelikleri belirtmek için eril dili genel anlamda kullanıp kullanmadığı konusunda önemli bir tartışma vardır.

Listeleri başlatan sözcüğün – *dei* – çeviri olanaklarını da tartışabilirdik; bu sözcük hem “gereklidir” hem de “uygundur” anlamına gelebilir.

Ve tarihsel arka plan hakkında önemli bir tartışma vardır:

- Eğer daha Eski Antlaşma'da erkeğin önderlik rolünden istisnalar varsa, eğer daha geniş toplumda da istisnalar varsa, eğer İsa'nın ve elçilerin kadınlara karşı tutumu hâkim kültürünkünden daha olumluysa, eğer kadınlar Ruh'un armağanlarını alıp kullanıyorsa ve eğer kiliselerde Priskilla, Yunya ve Lidya ile Nimfa, Fibi ve diğerleri gibi önde gelen kadınlar varsa, o zaman – kiliselerde ihtiyarlık görevinin bütün kadınlara yasak olduğu bir kural olacaksa – bu, hiçbir kuşkuyla yer bırakmayacak şekilde çok açık bir dille ifade edilmek zorundaydı.

Ama işte ana noktamız. Belirleyici soru şudur: Pavlus, 1 Timoteos ile Titus'un göz önünde bulundurulması gereken uygun adaylara ilişkin göstergeler mi veriyor, yoksa bir kişinin Tanrı'nın kilisesinde ihtiyar olmaya uygun sayılabilmesi için her durumda vazgeçilmez olan zorunlu koşullar mı koyuyor? Ana noktamız, bu listeleri zorunlu koşulların listeleri olarak okumanın anlamsız olduğudur.

Pavlus'un 1 Korintliler 7'de Rab'bin hizmetindeki çalışma için bekâr olmanın avantajlarından söz ettiğini hatırlayın. Bağlayıcı koşullar olarak yorumlamak, Pavlus'un kendisinin de yerel bir kilisede ihtiyarlık görevine uygun sayılmaması sonucunu doğururdu; çünkü onun karısı yoktu, bir ev yönetmiyordu ve

çocukları yoktu. Aynısı, ne karısı ne evi ne de çocukları olan Rab İsa'nın kendisi için bile geçerli olurdu. Bu saçma bir sonuç olurdu.

Listeler genel, zorunlu gereklilikler değildir; koşullara göre uygun olan olası adayların göstergeleridir.

Listeler, eşi, çocukları ya da evi olmayan insanları kesin olarak dışarıda bırakmak için kullanılamıyorsa, kadınları kesin olarak dışarıda bırakmak için de kullanılamazlar.

Listeleri ilgili koşullara uygun göstergeler olarak yorumlamamız, iki liste arasındaki farklarla doğrulanır. Örneğin Efes'teki kilise iyice yerleşmiş olduğu için Pavlus 1 Timoteos 3:6'da adayın imana yeni gelmiş biri olmaması gerektiğini söyleyebilir. Ancak Titus'un ihtiyarlar ataması gereken Girit'teki kiliseler yenidir; bu yüzden Pavlus'un Titus'a yazdığı mektupta böyle bir gereklilik yoktur, çünkü bu herhangi bir atamayı engellerdi.

EN ÖNEMLİ İKİ NOKTA

Şimdi şimdiye kadar ele aldıklarımız arasından en önemli iki noktayı seçelim.

En önemli iki noktayı seçmemiz, tamamlayıcıların kendilerinin görüşleri için merkezi saydıkları şeylerden kaynaklanır.

Kuşkusuz 1 Timoteos 2:12, kadınların hizmetine getirilen tamamlayıcı sınırlamalar için en önemli metindir. Bu metnin merkezi önemi hem akademisyenler hem de popüler öğretmenler tarafından sık sık vurgulanır. Örneğin George Knight, *Recovering Biblical Manhood and Womanhood*'da 12. ayetin, "erkeklerin kilisede birincil önderler olduğunda ısrar eden" "en açık ifade" olduğunu söyler (1991 baskısı, s. 359). Mike Winger "Women in Ministry" adlı video dizisinde, 1 Timoteos 2'nin kadınların kilisedeki önderlik işlevini sınırlayan "en açık" yer olduğunu söyler (12. bölüm, ALL The Debates over 1 Tim 2:11–15, 0:01'de ve 9:00 ile 9:01 arasında).

Bu yüzden tamamlayıcı yazarların ve konuşmacıların 12. ayetle ilgili ana itirazımıza hiçbir cevaplarının olmamasını oldukça şaşırtıcı buluyorum: Sözde Tanrı'nın açıklanmış isteğini yansıtan – çiğnenmesi günah olacak – genel bir davranış kuralını ortaya koymanın doğru yolunun "izin vermiyorum" olmaması sorunu.

Eğer bu Tanrı'dan gelen genel bir kurala, o zaman bir kadının öğretmesine ya da bir erkek üzerinde yetki kullanmasına izin vermeyen Pavlus değil, Tanrı'dır!

Tamamlayıcılar burada tam da böyle bir kuralın – Tanrı'nın koyduğu genel bir kuralın – söz konusu olduğunda ısrar ederler. Ama o zaman Pavlus'un "İzin vermiyorum" demesi anlamsızdır. Bu Tanrı'nın yasasıysa, nasıl Pavlus'un ilkesel bir kararı olabilir?

Tamamlayıcılar, 1 Timoteos 2:12'de kadınların öğretmesini ve yetkisini sınırlayan bu sözde kuralı, erkeğin kadın üzerindeki yetkisine dair daha temel bir kuralın bir uzantısı olarak görürler. Adem önce yaratıldığına göre, buradan bir şekilde erkeklerin karıları ve kadınlar üzerinde yetki kullanmaktan sorumlu olduğu sonucu çıkar. En önemli iki noktamızdan ikincisi hepsinin en önemlisidir, çünkü bu daha temel kuralın köküne iner.

En önemli noktamız şudur: Kutsal Yazılar'da erkeklere yönelik ve kadınlara egemen olmanın erkeklerin görevi olduğunu söyleyen hiçbir ilahi öğreti yoktur.

John Piper, Wayne Grudem ile birlikte tamamlayıcılığın baş mimarlarından biridir. Danvers Bildirisi'nin "peygamberce" olduğuna ve "karılarına önderlik etmeye istekli olmayan erkekleri karşısına aldığına" inanır (Piper, "The Current State of Complementarity", Desiring God web sitesi, 2022). Piper'a göre bir kocanın karısına ruhsal önderlik etmeyi ihmal etmesi "yıkıcı bir günahdır" (Recovering Biblical Manhood and Womanhood, 1991 baskısı, s. 44).

Ama eğer erkeğin karısına ya da kadınlara önderlik etme yönündeki sözde görevini ihmal etmesi yıkıcı bir günahsa, neden Yaratılış'tan Vahiy'e kadar hiçbir peygamber ve hiçbir öğretmen erkeklere böyle bir görevleri olduğunu açıkça söylemez?

Pavlus bunu söylemedi. Petrus bunu söylemedi. İsa bunu söylemedi. Tanrı bunu söylemedi.

Bir uyarı işareti – kırmızı bir bayrak

Son olarak, "Gerçek Tamamlayıcılık: Erkekler ve kadınlar için Mesih'in yolu" adlı kitabımda vurguladığım bir şeyden daha söz etmek istiyorum.

Kutsal Kitap'ta gerçekten de birinin erkeklerin kadınlara egemen olması gerektiği buyruğunu verdiği bir yer olduğunu hatırlayalım. Bu yer Ester kitabındadır ve buyruk ne gerçek Tanrı tarafından ne de O'nun adına verilmiştir.

Buyruk putperest "bilgelerden" geliyordu. Buyruğu öfkeli ve öç almaya hevesli putperest bir kral verdi. Kraliçesi, sarhoşken verdiği, devlet ziyafetinde bir nesne gibi sergilenmesi ve sarhoş konukları tarafından seyredilmesi buyruğuna uymayı cesurca reddetmişti.

Ester 1:22'de Kral Kserkses'in buyruğu, her erkeğin kendi evinin efendisi olması gerektiğidir; bu özellikle her erkeğin karısına egemen olması gerektiği anlamına gelir (bkz. 16-20. ayetler).

Kralın öfkesi yatıştıktan sonra, kurumsallaşmış bir cinsel sömürü biçimine yöneldi. Krallığının her ilinden onun için bedence çekici erden kızlar getirildi. Sonra her gece genç bir kadına, bir erden kıza tecavüz etti ve ardından onu haremın "kullanılmış mal" bölümüne sürdü – kendisi çağırılmadıkça bir daha görülmemek üzere (Ester 2).

Bu buyruğu veren adam böyleydi. Bir putperest, bir seri tecavüzcü, iğrenç bir cinsel suçlu – erkeklere kadınlar üzerinde yetki kullanmalarını buyuran Kutsal Kitap'taki tek kişi odur.

Bundan daha açık bir uyarı işareti hayal etmek zordur.

Onun erkek gücünü alçakça kötüye kullanması, Tanrı'nın Yaratılış 3:16'daki uyarısının karanlık bir doğrulamasıdır. Erkeklerin kadınlara egemen olması insanın itaatsizliğinin sonucudur. Tanrı'nın erkeklere verdiği bir buyruk değildir.

Daha fazla çalışma için

For more on the traditional majority view of women's inferiority, and its rejection, see True Complementarity: The way of Christ for men and women (Apollos, 2026), chapter 2.

For more on the complementarian concept of "roles", see True Complementarity: The way of Christ for men and women (Apollos, 2026), chapter 7.

For more on Genesis 2 and 3, see True Complementarity: The way of Christ for men and women (Apollos, 2026), chapters 5 and 6.

For more on women in the Old Testament, see True Complementarity: The way of Christ for men and women (Apollos, 2026), chapters 7 and 8.

For more on Jesus, the Twelve, and the Gospels, see True Complementarity: The way of Christ for men and women (Apollos, 2026), chapters 3 and 4.

For more on 1 Corinthians 7, see True Complementarity: The way of Christ for men and women (Apollos, 2026), chapter 9.

For more on Ephesians 5, see True Complementarity: The way of Christ for men and women (Apollos, 2026), chapters 10 and 11.

For more on 1 Peter, see True Complementarity: The way of Christ for men and women (Apollos, 2026), chapter 12.

For more on the New Testament ministries of women, see True Complementarity: The way of Christ for men and women (Apollos, 2026), chapters 13 to 17.

For more on 1 Corinthians 11:2–16, see True Complementarity: The way of Christ for men and women (Apollos, 2026), chapters 18 to 20.

For more on 1 Corinthians 14:34–35, see True Complementarity: The way of Christ for men and women (Apollos, 2026), chapters 21 and 22.

For more on 1 Timothy 2, see True Complementarity: The way of Christ for men and women (Apollos, 2026), chapters 23 to 29.

For more on elders' qualifications in 1 Timothy 3 and in Titus 1, see True Complementarity: The way of Christ for men and women (Apollos, 2026), chapter 30.

If you are concerned about the impact of culture on interpreting the Bible, and about "slippery slopes" (where one change of view leads to another), see True Complementarity: The way of Christ for men and women (Apollos, 2026), chapter 31.

İLETİŞİM

Lütfen sorularınızı veya görüşlerinizi iletişim formu aracılığıyla bize gönderin.

Notlar

1. Bir açıklamanın bulunmaması konusunda bkz. Hurley, Man and Woman in Biblical Perspective, 1981: 200–2; Recovering Biblical Manhood and Womanhood, 1991: 180–1 (Moo); Knight, The Pastoral Epistles 1992: 140; Mounce, Pastoral Epistles 2000: 120–3; Grudem, Evangelical Feminism and Biblical Truth 2004: 65–9, 299–302; Blomberg, Two Views on Women in Ministry 2005: 168; Sandom, "Different by Design" 2012: 154–60; Köstenberger ve Köstenberger, "God's Design for Man and Woman" 2014: 205–12; "Women in The Church", 3. baskı: 155–61 (Köstenberger), 188–90 (Schreiner); Smith, God's Good Design 2019: bölüm 2; Grudem, Systematic Theology, 2. baskı 2020: 1152, 1161; DeYoung, Men and Women in the Church 2021: 79–80; Kuruvilla, 1 and 2 Timothy, Titus 2021: kısımlar 4.2.1–2. Yarbrough (The Letters to Timothy and Titus 2018: 175) güçlüğe doğrudan değinirse de, Pavlus'un ana düşüncesinin "Timoteos'a, kilisenin ibadetinde geçerli olan iş bölümünü hatırlatmanın nazik bir yolu" olduğunu söyler. Ancak bu ikna edici değildir. Kadınların öğretilmesini yasaklamak Pavlus'un olağan uygulaması olsaydı, bunu Timoteos'a hatırlatmak nazik bir davranış olmazdı. Karşılaştırma için: Cinsel ahlaksızlığı kınamak onun olağan uygulamasıydı, ama nezaketinden ötürü Timoteos'a "Cinsel ahlaksızlığa izin vermiyorum" diye yazacağı ciddi olarak düşünülemez. Ayrıca Pavlus'un bu mektuptaki nezaketi, kötü davranan zengin kadınların adını anmamasında görülür; buna karşın Timoteos'a karşı baştan sona oldukça doğrudandır (bkz. 1:3; 18-19; 3:15; 4:6-7; 11-16; 5:1; 21-23; 6:2; 11-14; 20-21).

Yarbrough 309. dipnotta “izin vermek” sözcüğünün kullanıldığı iki yer belirtir ve bunlar güçlüğü daha da vurgular: (1) 1 Korintliler 14:34'te “izin verilmez” üçüncü şahıs edilgen bir yapıdır; bu, “izin vermiyorum” ifadesinin aksine, yetkili bir otorite tarafından konmuş genel bir kuralı ortaya koymaya çok uygundur; (2) 1 Korintliler 16:7'de Pavlus, Korintlileri bir zaman ziyaret etmeyi umduğunu söyler, “Rab izin verirse” – Rab'bin bir zamanda yapıp başka bir zamanda yapmayabileceği bir şey. “İzin vermiyorum” ifadesiyle ilgili bu sorunu Bartlett, Men and Women in Christ: Fresh Light from the Biblical Texts 2019: 220'de ele aldım. Bildiğim kadarıyla, kitabımı inceleyen tamamlayıcı eğilimli hiçbir eleştirmen buna bir cevap vermemiştir. Bazıları Ferisilerin Markos 10:4'te nasıl konuştuğuna (“Musa, boşanma belgesi yazıp vermeye izin verdi”) ve İsa'nın Matta 19:8'de söylediğine (“Yüklerinizin katılığından ötürü Musa karılarınızı boşamanıza izin verdi”) işaret edebilir. Bu gönderme, Yasa'nın Tekrarı 24:1-4'teki Musa Yasası'nda yer alan ve karısını boşayan bir adamın onunla daha sonra yeniden evlenmesini yasaklayan kuralın etkisine ilişkindir; bu, boşanmaya göz yumulduğunu ima ediyordu ve İsa bunun neden böyle olduğunu açıklar. Ama burada “Musa”, “Musa'nın Yasası” anlamına gelen kısaltılmış bir ifadedir ve bu metinler birinci şahıs (“İzin veriyorum”) kullanmaz. Aslında Musa Yasası'nın hiçbir yerinde “İzin veriyorum” ya da “İzin vermiyorum” denmez ve İsa'nın kendisi de bir davranış kuralını ortaya koyarken asla böyle bir ifade kullanmaz.